

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ІНЖЕНЕРІВ-ПЕДАГОГІВ ШВЕЙНОГО ПРОФІЛЮ З ПОЧАТКУ 1980-х ДО КІНЦЯ 1990 рр.

Останнім часом особлива увага суспільства прикута до різних аспектів інженерно-педагогічної освіти. Модернізація інженерно-педагогічної освіти може бути успішною, якщо враховувати історичний аспект становлення цієї освіти та її підрозділів з метою їх удосконалення.

У психолого-педагогічній літературі вдосконаленню навчального процесу підготовки інженерів-педагогів присвячено ряд як вітчизняних, так і зарубіжних досліджень, зокрема: С. Артюра, С. Безрукової, Н. Брюханової, О. Дьоміна, Н. Єрганової, Е. Зеєра, О. Коваленко, М. Лазарева, Є. Шматкова та інших учених.

Проте проблема підготовки інженерів-педагогів швейного профілю з початку 1960-х до кінця 1970 рр. до цього часу не була предметом спеціального дослідження.

Мета статті – розглянути етапи, особливості, зміст і форми організаційної роботи ВНЗ, які здійснюють підготовку інженерів-педагогів швейного профілю. На базі кафедри технології одягу швейного факультету КНУТД у 1981 р. створена кафедра швейного виробництва. З 1982 до 1988 р. завідував кафедрою д.т.н., професор В.Ю. Якуб [2].

У серпні 1981 р. була створена кафедра трудового навчання, що входила до складу факультету технологій та дизайну Полтавського державного педагогічного університету ім. В.Г. Короленка. Перший завідувач кафедри – доцент Ю.В. Калязін. Вся робота кафедри була спрямована на практичну підготовку фахівців – учителів трудового навчання [1].

У 1982 р. швейний факультет КНУТД був перейменований у факультет технології швейного виробництва, деканом факультету з 1978 до 1994 р. була професор Л.А. Бакан [2].

Кафедру інженерно-педагогічних дисциплін інституту економіки і бізнесу Луганського національного педагогічного університету ім. Тараса Шевченка з 1986 до 1996 р. очолював к.т.н., доцент О.Б. Надточієв. На той час кафедра спеціалізувалася на викладанні технічних і методичних дисциплін [3].

З 1988 р. кафедра швейного виробництва здобула нову назву – кафедра технології швейних виробів швейного факультету КНУТД, її завідувачем у 1988–1996 рр. був к.т.н., професор І.І. Мігальцо [4].

На факультеті технологій та дизайну Полтавського державного педагогічного університету ім. В.Г. Короленка в 1989 р. вводиться нова спеціалізація – “Обслуговуюча праця”, і кафедра трудового навчання забезпечує викладання нового циклу дисциплін “Технологія швейного виробництва” та ін. Крім того, вивчаються курси “Декоративно-прикладна творчість”, “Народні промисли України” [1].

У 1990 р. УЗПІ перейменованій у Харківський інженерно-педагогічний інститут (далі – ХІПІ). У 1994 р. за державною акредитацією інститут здобув IV рівень і статус Української інженерно-педагогічної академії (далі – УІПА). У цей період УІПА виступає ініціатором створення навчально-науково-виробничого комплексу з підготовки інженерно-педагогічних кадрів для профтехосвіти України, до складу якого, крім академії, увійшли шість індустріально-педагогічних технікумів: Київський індустріально-педагогічний технікум, Донецький індустріально-педагогічний технікум, Рубіжанський індустріально-педагогічний технікум, Конотопський індустріально-педагогічний технікум, харківські індустріально-педагогічні технікуми № 1 і № 2. У 1994 р. при академії почала працювати фахова рада з ліцензування та акредитації інженерно-педагогічних спеціальностей та вищих професійно-технічних училищ. У 2002 р. ректором академії призначено д.п.н., професора Коваленко Олену Едуардівну, яка є членом методичної ради Міністерства освіти і науки з проблем інженерно-педагогічної освіти [5].

З 1 березня 1991 р. кафедра трудового навчання факультету технологій та дизайну Полтавського державного педагогічного університету ім. В.Г. Короленка була перейменована в кафедру методики трудового навчання та основ виробництва (завідувач кафедри – доцент Ю.В. Калязін) [1].

За рішенням вченої ради університету ім. М.П. Драгоманова факультет Інституту гуманітарно-технічної освіти у 1992 р. здобув новий статус і дістав назву “педагогічно-індустріальний”. У його складі було денне та заочне відділення, на яких навчалось понад 650 студентів. Наукові здобутки колективу кафедри трудового навчання і креслення відомі не тільки в Україні, а й далеко за її межами. Це стало передумовою того, що з 1996 р. на її базі було відкрито спеціалізовану вчену раду із захисту кандидатських дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальностями 13.00.02 – Теорія та методика трудового навчання; 13.00.02 – Теорія та методика навчання креслення [4].

У 1992 р. В.А. Радомський заснував і очолив Хмельницький інститут конструювання і моделювання швейних виробів (ХІКМШВ), котрий був одним із небагатьох вищих навчальних закладів недержавної форми власності, котрі готують фахівців виробничої сфери. За останні роки в інституті проведено значну роботу щодо наближення та інтегрування навчального процесу до Європейських стандартів освіти, зміцнена базова фундаментальна підготовка, посилена гуманітарна складова. В основу професійної складової покладена наскрізна спеціальна підготовка, яка базується на сучасних досягненнях науки й техніки. Значна увага в навчальному процесі приділяється оволодінню студентами знаннями та навичками використання інформаційних технологій у швейному виробництві. Суттєво розширені й набули конкретного ділового характеру зв'язки з підприємствами швейного виробництва України. Підготовку студентів в інституті здійснює технологічний факультет денної та заочної форми навчання, декан –

С.Л. Мельничук, який має три кафедри серед них: конструювання і технології швейних виробів, завідувач – к.т.н. О.В. Міщенко. Формування контингенту абітурієнтів здійснюється завдяки створеному на базі кафедри постійно діючому навчально-виробничому комплексу, до якого входять середні школи й ліцеї м. Хмельницький та Хмельницької області, професійні ліцеї й коледжі різних регіонів України, підприємства швейної галузі різної форми власності. Свою діяльність кафедра спрямовує на формування грамотного спеціаліста, який поряд з класичними методами проектування й виготовлення швейних виробів володіє сучасними інноваційними технологіями, які дають змогу підвищити якість продукції та ефективність виробництва [6].

На підставі постанови Ради Міністрів Автономної Республіки Крим у 1993 р. був організований Кримський інженерно-педагогічний університет, з 1994 р. він почав загальноосвітню діяльність. Ректор університету Ф.Я. Якубов – д.т.н., професор, заслужений діяч науки Узбекистану, заслужений працівник народної освіти України. Основний напрям діяльності університету – підготовка педагогічних, інженерних і наукових кадрів для Кримського регіону за 11-ма спеціальностями, серед них: професійне навчання за профілем підготовки “Моделювання, конструювання і технологія швейних виробів”; трудове навчання за спеціалізацією “Безпека життєдіяльності і креслення”, які здобувають на факультеті інженерної педагогіки (декан, к.т.н., доцент К.Ф. Мусаєв) (кафедри: технології і конструювання швейних виробів (завідувач кафедри – к.т.н., доцент К.Ф. Мусаєв); трудове навчання (завідувач кафедри – к. ф-м. н., доцент В.М. Менумеров) [7].

У 1994 р. відбувається об’єднання факультетів технологічних спеціальностей КНУТД у факультет технологій легкої промисловості, який існує до теперішнього часу. Деканом цього факультету до 2004 р. був професор М.Є. Хом’як [2].

На базі кафедр технології швейних виробів та проектування одягу в 1996 р. була створена кафедра технології та конструювання швейних виробів факультету технологій легкої промисловості КНУТД. З того часу кафедрою завідував заслужений діяч науки та техніки України, д.т.н., професор, академік двох громадських академій М.П. Березненко [2].

У 1997–1998 рр. Мукачівський державний університет відокремився від філії Технологічного університету Поділля та став самостійним навчальним закладом. Він почав готувати фахівців для виробничих галузей за трьома напрямками “Економіка та підприємництво”, “Менеджмент”, “Легка промисловість”, там здобували освіту 211 осіб. Навчальний процес забезпечували викладачі, які стояли біля витоків освітньої діяльності Мукачівського технологічного інституту, серед них два доктори наук, п’ять кандидатів наук, досвідчені працівники зі стажем роботи у вищих навчальних закладах, талановита молодь. У ВНЗ створені всі можливості для підготовки фахівців з високими професійними, громадськими, духовними і моральними якостями. Він має високий рейтинг і авторитет у регіоні, дер-

жаві. У структурі інституту виділено чотири факультети, серед яких одне з провідних місць займає технологічний факультет [8; 9].

Луганський національний педагогічний інститут ім. Тараса Шевченка у 1998 р. визнано акредитованим у повному обсязі за IV рівнем акредитації, на базі інституту створено Луганський державний педагогічний університет ім. Тараса Шевченка. Серед структурних підрозділів університету, спрямованих на підготовку швейників, входив Інститут торгівлі, обслуговуючих технологій та туризму (директор інституту – к.б.н., доцент В.Ф. Дрель) та мав п'ять кафедр, зокрема інженерно-педагогічних дисциплін (завідувач кафедри – к.т.н., доцент Ю.Г. Козуб). Кафедра інженерно-педагогічних дисциплін підготувала фахівців за фахом “Педагогіка і методика середньої освіти. Трудове навчання”. У 1998 р. за рішенням ДАК від 09.06.1998 р. (протокол № 140) спеціальність 7.010103 – Педагогіка і методика середньої освіти. Трудове навчання акредитована за IV рівнем [10].

Уманський державний педагогічний інститут Павла Тичини у 1998 р. було реорганізовано в Уманський державний педагогічний університет ім. Павла Тичини [11].

Від 13.10.1998 р. Криворізький державний педагогічний університет внесений до Державного реєстру закладів освіти України, рішенням ДАК (протокол № 16) визнано акредитованим за IV рівнем акредитації (сертифікат № 045093, серія РД-IV; термін дії до 01.07.2008 р.) [12].

Постановою Кабінету Міністрів України від 16 березня 1999 р. № 403 на базі Криворізького державного педагогічного інституту утворено Криворізький державний педагогічний університет. Зараз у ньому функціонує дев'ять факультетів для студентів денної форми навчання, з них педагогічний спрямований на підготовку швейників. У ВНЗ існує заочна форма навчання за різними спеціальностями, серед них “Трудове навчання”. При університеті створена система безперервної педагогічної освіти, спрямована на перепідготовку вчителів, підвищення їх кваліфікації [12].

Постановою Кабінету Міністрів України від 09.12.1999 р. створено Полтавський державний педагогічний університет ім. В.Г. Короленка (ПДПУ) [1].

У 1999 р. кафедра методики трудового навчання і креслення інженерно-педагогічного факультету Дрогобицького державного педагогічного університету ім. Івана Франка була реорганізована, і на її базі створена кафедра педагогічних технологій, яку очолив молодий науковець, к.п.н., доцент В.В. Моштук. Кафедра є випусковою для спеціальності “Трудове навчання (технічна праця)”. Також у цьому році кафедру декоративно-ужиткового мистецтва та основ дизайну перейменовано у кафедру декоративно-ужиткового мистецтва та основ дизайну інженерно-педагогічного факультету Дрогобицького державного педагогічного університету ім. Івана Франка. Кафедра є випусковою для двох спеціальностей: 7.010100 – Професійне навчання, профіль “Моделювання, конструювання і технологія швейних виробів” та 8.010103 – Трудове навчання (обслуговуюча праця), спеціалізація “Декоративно-ужиткове мистецтво та етнодизайн” [13].

Висновки. Зміст освіти відображає дійсність та ідеології свого часу з початку 1980-х до кінця 1990-х рр. У досліджуваній період розкрито становлення, розвиток вищих навчальних закладів, факультетів та профільюючих кафедр, які готували інженерів-педагогів швейного профілю. Врахування всіх недоліків інженерно-педагогічної підготовки того часу буде позитивно впливати на зміст сучасної підготовки майбутніх фахівців.

Література

1. Сайт Полтавського державного педагогічного університету ім. В.Г. Короленка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pdpu.poltava.ua>.
2. Офіційний сайт Київський національний університет технологій та дизайну КНУТД [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.knutd.com.ua>.
3. Сайт Луганського національного університету ім. Тараса Шевченка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.luguniv.edu.ua>.
4. Сайт інститут гуманітарно-технічної освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ingto.ho.ua>.
5. Сайт Української інженерно-педагогічної академії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uipa.kharkov.ua>.
6. Сайт Хмельницького інститут конструювання і моделювання швейних виробів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://idmsi.edu.ua>.
7. Сайт Кримського інженерно-педагогічного університету [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kipu.crimea.ua>.
8. Сайт Мукачівського технологічного інституту [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.msu.edu.ua/fz.php>.
9. Информационный сайт [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.ua-reporter.com>.
10. Сайт Луганського національного університету ім. Тараса Шевченка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.luguniv.edu.ua>.
11. Сайт Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.udpu.org.ua>.
12. Сайт Криворізького державного педагогічного університету [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kdpu.edu.ua>.
13. Сайт Дрогобицького державного педагогічного університету ім. Івана Франка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.drohobych.net/ddpu/_design/index.shtm.

ПЕТРИЧЕНКО Л.О.

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ІННОВАЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Об'єктивна необхідність реформування системи професійної підготовки педагогічних працівників зумовлює актуальність проблеми розробки сучасних інноваційних технологій навчання студентів вищих навчальних закладів педагогічного профілю з метою розвитку в них відповідної компетентності та готовності до інноваційної педагогічної діяльності.

Високоосвічена особистість випускника вищого навчального закладу, який має готовність до виконання своїх обов'язків на високому професійному рівні, стає основою ефективного культурного й економічного роз-